

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Reciclaxe e Medio Ambiente		Código	771G01020
Titulación	Grao en Enxeñaría de Deseño Industrial e Desenvolvemento do Produto			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Química			
Coordinación	Castro Romero, Jesus Manuel	Correo electrónico	jesus.castro.romero@udc.es	
Profesorado	Castro Romero, Jesus Manuel	Correo electrónico	jesus.castro.romero@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura desarrolla competencias para que los alumnos puedan aplicar conocimientos teóricos en el entorno medioambiental y en el diseño de nuevos productos que faciliten el reciclaje....La asignatura se imparte en castellano y gallego			

Competencias do título	
Código	Competencias do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Unha formación extensiva que permite comprender a reciclaxe como a presentación dos residuos no ciclo de produción para ser reutilizados como materia prima para a fabricación de obxectos e como a solución da enxeñaría aos problemas do medio ambiente.	A3	B1	C3
	A4	B2	C4
	A5	B4	C6
	A6	B5	C7
	A7	B6	C8
	A8		
	A9		
	A10		
	A3	B1	C3
	A4	B2	C4
Capacidade de tomar decisións técnicas que permiten aos alumnos para usar recursos tecnolóxicos para o desenvolvemento de coñecementos ambientais para tratar problemas do medio ambiente, coñecendo e aplicando a lexislación e normativa vixente.	A5	B4	C6
	A6	B5	C7
	A7	B6	C8
	A8		
	A9		
	A10		
	A3	B1	C3
	A4	B2	C4
	A5	B4	C6
	A6	B5	C7
Identificar, formular e resolver problemas ambientais asociados aos residuos .	A7	B6	C8
	A8		
	A9		
	A10		
	A3	B1	C3
	A4	B2	C4
	A5	B4	C6
	A6	B5	C7
	A7	B6	C8
	A8		

Contidos

Temas	Subtemas
TEMA 1.- INTRODUCCIÓN	1.1. Desenvolvemento Sostible e Medio Ambiente. Problemas ambientais. A Atmosfera: -o quecemento global, efecto invernadoiro. -a destrución do ozono, smog fotoquímico. -a choiva ácida . -a radioactividade, radiacións ionizantes e non ionizantes. -o transporte, o ruído. O auga: Purificación do auga. Descrición da ETAP e unha EDAR. Chans: Residuos sólidos urbanos. 1.2. Produción dos residuos. 1.3. Xestión dos residuos. 1.4. Sistemas do tratamento de residuos. 1.5. Impacto Ambiental.
TEMA 2.- ASPECTOS LEXISLATIVOS	2.1. Regulamentos rexionais nacionais e da UE: envases e embalaxes, medio ambiente
TEMA 3.- RECICLAXE	3.1. Definición e posibilidades do sistema. 3.2. Ecoproductos. Factores que determinan o seu desenvolvemento. 3.3. Industria para as demandas de produtos ecolóxicos. 3.4. Eco-productos e desenvolvemento sostible. 3. . Avaliación do ciclo de vida dos produtos. balance enerxético ambiental. Inventario de ciclo de vid . Estudo de impacto ambiental. Propostas para mellorar o proceso.
TEMA 4.- CARACTERIZACIÓN DOS FLUXOS DOS RESIDUOS	4.1. Visión xeral. 4.2. Métodos. 4.3. A caracterización analítica. 4.3.1. O poder calorífico. 4.3.2. Análise inmediata: O contido de humidade, materiais volátiles, carbono fixo, cinzas ... 4.3.3. Análise elemental. Determinación de residuos de cinzas: carbono, hidróxeno, xofre, osíxen , nitróxeno, cloro ... 4.3.4. Análise básica: Determinación da acidez, herbicidas, hidrocarburos, compostos orgánicos volátiles, amianto, dioxinas .... 4.4. O Reciclaxe e caracterización dos residuos .
TEMA 5.- PROGRAMAS E INSTALACIONS DE RECICLAXE	5.. Supervisión do rendemento dos sistemas de seguimento de separación e recollida . 5.2. Instalacións de procesamento de materiais reciclables . 5.3. Problemas e solucións para o desenvolvemento do mercado . 5.4. A psicoloxía do reciclaxe .
TEMA 6. APLICACIONS DO RECICLAXE	6.1. Papel 6.2. Botellas de vidro para bebidas. Plásticos. 6.3. Chatarra e latas de ferro. Latas de aluminio. 6.4. Reciclaxe de metais. Baterías e pilas. 6.5. Produtos de liña branca. Vehículos fora de uso. Neumáticos. 6.6. Aceite usado. Biocombustibles 6.7. Residuos domésticos perigosos.
TEMA 7.- INTEGRACIÓN DO RECICLAXE EN VERTEDOIROS E INCINERADORES.	7.1. Ventaxas da súa implantación. 7.2. Relaciones. 7.3. Operacións de recuperación de materiais. 7.4. Economía.

TEMA 8.- CONTROL DA CALIDADE	8.1. Necesidade do control de calidade. 8.2. Comprobación do control de calidade. 8.3. Xestión Ambiental. Normas ISO 14000: Estudio e implementación. Ventaxas do sistema de xestión ambiental.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Presentación oral	A3 A4 A5 A6 A8 A9 A10 B1 B4 B5 B6 C3 C4 C6 C7 C8	0.5	0	0.5
Sesión maxistral	A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 B1 B2 B4 B5 B6 C3 C4 C6 C7 C8	45	67.5	112.5
Proba obxectiva	A3 A4 A5 A6 A7 A9 B1 B2 B4 B5 B6 C4 C6 C7 C8	0.5	0	0.5
Traballos tutelados	A3 A4 A5 A6 A8 A9 A10 B1 B4 B5 B6 C3 C6 C7 C8	10	25.5	35.5
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral	Presentación oral do traballo do alumno sobre reciclaxe por un tempo razoable , se simplifica o contido do mesmo co o apoio en soportes informáticos.
Sesión maxistral	Presentación dos contidos co o apoio do power point
Proba obxectiva	Proba escrita (tipo TEST) utilizado para a avaliación da aprendizaxe , cuxo trazo distintivo é a posibilidade de determinar se as respostas son correctas ou non .
Traballos tutelados	Os alumnos realizan traballos individualmente en reciclaxe (calquera asunto que ten que ver co programa) . Este debe ser presentado por escrito e oralmente ao resto dos alumnos .

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Comentar o desenvolvemento de contidos e realizar a presentación oral. Resolver cuestións específicas sobre o seguimento do tema e comentar o traballo feito.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Presentación oral	A3 A4 A5 A6 A8 A9 A10 B1 B4 B5 B6 C3 C4 C6 C7 C8	Presentación oral do traballo do alumno sobre reciclaxe por un tempo razoable , se simplifica o contido do mesmo co o apoio en soportes informáticos.	20
Proba obxectiva	A3 A4 A5 A6 A7 A9 B1 B2 B4 B5 B6 C4 C6 C7 C8	Proba escrita (tipo TEST) utilizado para a avaliación da aprendizaxe , cuxo trazo distintivo é a posibilidade de determinar se as respostas son correctas ou non .	47

Traballos tutelados	A3 A4 A5 A6 A8 A9 A10 B1 B4 B5 B6 C3 C6 C7 C8	Os alumnos realizan traballos individualmente en reciclaxe (calquera asunto que ten que ver co programa) . Este debe ser presentado por escrito e oralmente ao resto dos alumnos .	33
Outros			

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	- (). . - Fullana, P. y Puig, R. (1997). Análisis del Ciclo de Vida . Ed. Rubes. Barcelona. - Asociación Española para la Promoción del Desarrollo del Análisis del Ciclo de Vida (APRODACV) (1998). Análisis del Ciclo de Vida 2000 . Barcelona - Rieradevall, J. (1996). Diseño de Productos Respetuosos con el Medio Ambiente: proyecto, producción, producto, consumo y valoración . UNED - Tchobanoglous, G.; Theisen, H.; Vigil, S.A. (1994). Gestión Integral de Residuos Sólidos . Ed. McGraw-Hill / Interamericana de España, S.A. Madrid - Cléments, R.B. (2000). Guía completa de las normas ISO 14000 . Ediciones Gestión 2000. - Lund, F.H. (1996). Manual McGraw-Hill de Reciclaje . Ed. McGraw-Hill / Interamericana de España, S.A. Madrid - AENOR (1999). Principios del Desarrollo Sostenible. Madrid, ?. AENOR, N.A. - Doménech, X. (1994). Química Ambiental. El Impacto Ambiental de los Residuos . Ed. Miraguano, Madrid - Xavier Elías Castells (2009). Reciclaje de Residuos Industriales (Residuos sólidos urbanos y fangos de depuradora). España, Díaz de Santos
Bibliografía complementaria	- Fullana, P. y Puig, R. (1997). Análisis del Ciclo de Vida. Ed. Rubes. Barcelona. - Asociación Española para la Promoción del Desarrollo del Análisis del Ciclo de Vida (APRODACV) (1998). Análisis del Ciclo de Vida 2000. Barcelona - Rieradevall, J. (1996). Diseño de Productos Respetuosos con el Medio Ambiente: proyecto, producción, producto, consumo y valoración. UNED - ? Tchobanoglous, G.; Theisen, H.; Vigil, S.A. (1994). Gestión Integral de Residuos Sólidos. Ed. McGraw-Hill / Interamericana de España, S.A. Madrid - Cléments, R.B. (2000). Guía completa de las normas ISO 14000. Ediciones Gestión 2000. - Lund, F.H. (1996). Manual McGraw-Hill de Reciclaje. Ed. McGraw-Hill / Interamericana de España, S.A. Madrid - AENOR (1999). Principios del Desarrollo Sostenible. Madrid, ?. AENOR, N.A. - Doménech, X. (1994). Química Ambiental. El Impacto Ambiental de los Residuos. Ed. Miraguano, Madrid

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Deseño e Produto/771011301
Xestión de Calidade/771011504
Loxística Industrial/771011507

Materias que continúan o temario

Materiais/771011202

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías